

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Оперативно-рятувальних сил

(назва факультету/підрозділу)

Інженерної та аварійно-рятувальної техніки

(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник факультету
оперативно-рятувальних сил

Олексій ОЛІЙНИКОВ
«26» 08 2021 р.

ПРОГРАМА

комплексного екзамену
за освітнім рівнем «магістр»
за спеціальністю 261 «Пожежна безпека»
за освітньо-професійною програмою
«Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи»

Харків 2021

Програма комплексного екзамену за освітнім рівнем «магістр» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» за освітньо-професійною програмою «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи».

Розробник(и):

Заступник начальника кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки, к.т.н., доцент Виноградов С.А.

Програма комплексного екзамену рекомендовано кафедрою інженерної та аварійно-рятувальної техніки.

Протокол від «25» серпня 2021 року № 1

Начальник кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки

Андрій КАЛИНОВСЬКИЙ

«25» серпня 2021 року

Рекомендовано вченою радою факультету оперативно-рятувальних сил
Протокол від «26» серпня 2021 року № 11

Схвалено проектною групою освітньої програми Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи

Гарант освітньої програми

Станіслав ВИНОГРАДОВ

«27» серпня 2021 року

Розділ 1. Вступ

Комплексний екзамен проводиться з метою перевірки відповідності рівня та якості підготовки здобувачів вищої освіти ступеню засвоєння ними змісту освітньо-професійної програми. При цьому перевіряються теоретичні та практичні знання здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» за освітньо-професійною програмою «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи».

Державний екзамен приймається Екзаменаційною комісією (ЕК).

Розділ 2. Перелік навчальних дисциплін, що виносяться на комплексний державний екзамен

1.	Філософія і методологія науки
2.	Іноземна мова для міжнародних тестів TOEFL та IELTS
3.	Моніторинг надзвичайних ситуацій та теорія ризиків
4.	Стандартизація, метрологія та сертифікація у сфері пожежної безпеки
5.	Пожежна профілактика в населених пунктах
6.	Управління пожежогасінням
7.	Інженерна та аварійно-рятувальна техніка
8.	Техногенна безпека об'єктів
9.	Організація експлуатації протипожежної техніки
10.	Автоматичні системи забезпечення протипожежного захисту
11.	Прикладні інформаційні технології у сфері пожежної безпеки
12.	Організація гарнізонної служби
13.	Організація професійної підготовки особового складу
14.	Організація експлуатації засобів захисту органів дихання та тіла

Розділ 3. Перелік питань, які виносяться на комплексний державний екзамен.

1. Філософія і методологія науки

1. Поняття наукової діяльності. Головні аспекти буття науки в суспільстві.

2. Спостереження як науковий метод, його види і характеристики.

3. Експеримент, його особливості і значення в науковому дослідженні.

4. Особливості державного регулювання науки.

5. Поняття і головні характеристики «великої науки».

2. Іноземна мова для міжнародних тестів TOEFL та IELTS

1. Особливості вживання транслітерації. Наукові принципи транслітераційного стандарту української латиниці. (Відповідь надається

англійською мовою).

2. Особливості написання есе. Види, структура, план, стиль викладу інформації. (Відповідь надається англійською мовою).

3. Особливості створення усного монологічного висловлювання відповідно до вимог міжнародних тестів. Методи й прийоми ведення бесід та дискусій. (Відповідь надається англійською мовою).

3. Моніторинг надзвичайних ситуацій та теорія ризиків

1. Державна система моніторингу довкілля: основна мета, принципи, суб'єкти. Взаємовідносини суб'єктів системи.

2. Моніторинг потенційно небезпечних об'єктів.

3. Методи прогнозування та їх класифікація.

4. Основні наукові категорії теорії прийняття рішень.

5. Методи обґрунтування управлінських рішень за багатокритеріальних умов.

6. Поняття невизначеності. Загальні підходи щодо оптимізації управлінських рішень в умовах невизначеності.

7. Основні поняття теорії масового обслуговування. Класифікація систем масового обслуговування.

8. Концепції ризику. Показники ризику.

4. Стандартизація, метрологія та сертифікація у сфері цивільного захисту

1. Основні функції метрологічної служби ДСНС України.

2. Особливості міжнародної системи одиниць фізичних величин.

3. Роль метрології та вимірювальної техніки у сфері цивільного захисту.

4. Класифікація засобів вимірювальної техніки.

5. Основні принципи стандартизації. Стандартизація у сфері цивільного захисту

5. Пожежна профілактика в населених пунктах

1. Критичні значення небезпечних факторів пожежі.

2. Методика розрахунку необхідного часу евакуації людей з приміщень і будівель.

3. Легкоскидні конструкції (ЛСК). Характеристика приміщень, для яких вимагається влаштування даних конструкцій ЛСК.

4. Системи димовидалення з приміщень.

5. Склад і принцип роботи штучного димовидалення.

6. Управління пожежогасінням

1. Загальна характеристика системи управління під час гасіння складних пожеж та ліквідації НС. Органи та організаційні системи управління силами і засобами. Керівні документи.

2. Керівник гасіння пожежі (КГП). Зміст та аналіз його діяльності:

модель діяльності КГП на пожежі; права та обов'язки; аналіз помилок, що допускають КГП. Керівні документи.

3. Штаб на пожежі як орган управління гасінням складних пожеж. Випадки створення, склад і основні завдання Штабу на пожежі. Керівні документи.

4. Начальник Штабу на пожежі (НШ): його права та обов'язки під час гасіння пожеж за підвищеним номером виклику. Керівні документи.

5. Мобільні оперативні групи та пересувні пункти управління. Призначення, оснащення, порядок та випадки створення. Порядок залучення начальницького складу гарнізонів ДСНС до гасіння пожеж. Керівні документи.

6. Тил та матеріально-технічне забезпечення на пожежі. Призначення і задачі. Начальник тилу (НТ): його обов'язки під час гасіння складних пожеж. Керівні документи.

7. Дії начальника НТ (групи тилу) з організації подавання води перекачуванням від джерел водопостачання, що розташовані на значній відстані та підвезенні її до місця пожежі.

8. Тактико-спеціальні навчання (ТСН). Мета, завдання та види ТСН. Порядок та методика підготовки і проведення ТСН.

9. Групові тактичні тренування (ГТТ). Мета, завдання та організаційні форми групових тактичних тренувань. Порядок підготовки та проведення групових тактичних тренувань.

10. Вивчення оперативно-тактичних дій на пожежах. Картка оперативно-тактичних дій на пожежі: її призначення, порядок терміни складання та оформлення. Керівні документи.

11. Розбір оперативно-тактичних на пожежі. Види, особливості та зміст підготовки, порядок і методика проведення з начальницьким складом. Керівні документи.

12. Оперативні плани пожежогасіння. Призначення та організація роботи по складанню оперативних планів пожежогасіння. Порядок відпрацювання, зберігання та коригування ОППГ. Керівні документи.

13. Гасіння пожеж на автотранспортних підприємствах, у гаражах, трамвайно-тролейбусних депо і парках. Оперативно-тактична характеристика об'єктів. Можлива обстановка на пожежах. Організація управління силами і засобами під час гасіння пожеж. Особливості оперативних дій.

14. Гасіння пожеж у підземних спорудах метрополітену. Оперативно-тактична характеристика підземних споруд метрополітену. Можлива обстановка на пожежах. Організація управління силами і засобами під час гасіння пожеж. Особливості оперативних дій.

15. Гасіння пожеж на об'єктах енергетики. Оперативно-тактична характеристика об'єктів. Можлива обстановка на пожежах. Організація управління силами і засобами під час гасіння пожеж. Особливості оперативних дій.

16. Особливості гасіння пожеж на атомних електростанціях. Дії особового складу пожежно-рятувальних підрозділів в умовах підвищеного рівня радіації.

17. Гасіння пожеж на нафтових та газових родовищах. Оперативно-тактична характеристика: види фонтанів; характеристика фонтанів. Можлива обстановка на пожежах. Організація управління силами і засобами під час гасіння пожеж. Прийоми та способи гасіння газових та нафтових фонтанів.

18. Гасіння пожеж у резервуарних парках зберігання нафти та нафтопродуктів. Оперативно-тактична характеристика. Можлива обстановка на пожежах. Організація управління силами і засобами під час гасіння пожеж. Особливості оперативних дій.

19. Гасіння пожеж на відкритих технологічних установках підприємств хімічної, нафтохімічної та нафтопереробної промисловості. Оперативно-тактична характеристика. Можлива обстановка на пожежах. Організація управління силами і засобами під час гасіння пожеж. Особливості оперативних дій.

7. Інженерна та аварійно-рятувальна техніка

1. Класифікація інженерної техніки. Базові шасі, які використовуються в інженерній техніці.

2. Землерийна інженерна техніка

3. Технічні засоби для механізації земляних робіт. Класифікація екскаваторів. Робочі органи машин, які призначені для механізації земляних робіт.

4. Техніка для прокладання шляхів. Інженерні машини розгородження, призначення, основні елементи.

5. Підйомно-транспортні машини. Класифікація автомобільних кранів.

6. Заходи та засоби обладнання переправ. Класифікація засобів для подолання водних перешкод. Десантні засоби забезпечення переправ.

7. Спеціальні аварійно-рятувальні плавзасоби. Механізовані засоби для подолання водних перешкод

8. Класифікація спеціальних аварійно-рятувальних машин. Машини для виконання спеціальних робіт. Спеціальні машини радіаційного та хімічного захисту

9. Основи польового водопостачання. Засоби добичі та очистки води

8. Техногенна безпека об'єктів

1. Класифікація надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

2. Класифікація об'єктів господарювання за видами небезпеки.

3. Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від впровадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення заходів державного контролю у сфері техногенної і пожежної безпеки.

4. Назвіть основні етапи процедури проведення ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки.

5. Ідентифікація потенційної небезпеки промислових об'єктів.

9. Організація експлуатації протипожежної техніки

1. Прийняття ТЗ в експлуатацію.
2. Постанова ТЗ на чергування.
3. Основні облікові документи ТЗ у підрозділах ДСНС України.
4. Послідовність складання двостороннього акту-рекламації.
5. Основні завдання органів та підрозділів, які експлуатують ТЗ.
6. Контрольні огляди ТЗ. Ким здійснюються, що перевіряється?
7. Порядок подання транспортного засобу на ТО-2.
8. Порядок проведення водіями щоденного технічного обслуговування.
9. Заходи що проводяться в підрозділах ДСНС України щодо попередження ДТП.
10. Порядок проведення щозмінного передрейсового медичного огляду водіїв ТЗ.

10. Автоматичні системи забезпечення протипожежного захисту

1. Принципи побудови автоматичних систем протипожежного захисту.
2. Основні тенденції вдосконалення систем автоматичного протипожежного захисту.
3. Основні питання, що розглядаються при проведенні перевірки проектної документації автоматичних систем протипожежного захисту.
4. Приклади технічної реалізації сучасних систем оповіщення та управління евакуацією.
5. Випробування елементів та систем пожежної автоматики.

11. Прикладні інформаційні технології у сфері пожежної безпеки

1. Характеристика інкапсуляції як принципу об'єктно-орієнтованого програмування.
2. Характеристика наслідування як принципу об'єктно-орієнтованого програмування.
3. Характеристика поліморфізму як принципу об'єктно-орієнтованого програмування.
4. Основні властивості мови програмування Java.
5. Клас як основа інкапсуляції в об'єктно-орієнтованому програмуванні. Структура класу.

12. Організація гарнізонної служби

1. Структура та задачі гарнізонної служби. Організація гарнізонної служби.
2. Зміст та порядок розробки Розкладу виїзду сил та засобів. Зміст та порядок розробки Плану притягнення сил та засобів.
3. Завдання та структура ОКЦ ГУ ДСНС України в області.
4. Організація роботи ОКЦ ГУ ДСНС України в області.
5. Документи служби гарнізону.

6. Інспектування стану гарнізонної служби.
7. Визначення можливостей гарнізону служби цивільного захисту.
8. Перевірки чергових караулів до готовності виконання дій за призначенням.
9. Організація протипожежного захисту об'єкту, району, міста,
10. Структура плану протипожежного захисту об'єкту.
11. Статутний порядок в пожежно-рятувальних підрозділах, утримання територій та службових приміщень.
12. Вимоги до дислокації та району виїзду пожежно-рятувального підрозділу, комплектування пожежними автомобілями та проектування.

13. Організація професійної підготовки особового складу

1. Структура професійної підготовки особового складу підрозділів.
2. Структура післядипломної освіти особового складу підрозділів.
4. Організаційні способи підвищення професійної підготовки співробітників.
5. Шляхи та технології підвищення професійного розвитку.
6. Математичні моделі при дослідженні проблем підготовки кадрів та взаємозв'язок цих моделей.
7. Завдання та структура службової підготовки.
8. Організаційне і методичне керівництво службовою підготовкою.
9. Форми теоретичної та практичної підготовки особового складу підрозділів.
10. Методичне забезпечення занять та здійснення контролю з службової підготовки. Інспектування стану службової підготовки.
11. Система та структура планів в пожежно-рятувальному підрозділі.
12. Завдання та функції осіб, які відповідають за підготовку статистичних звітів. Порядок надання статистичної звітності підрозділу.
13. Система управління охороною праці в органах і підрозділах ДСНС України.
14. Навчання та перевірка знань з питань охорони праці в органах і підрозділах ДСНС України.
15. Розслідування та ведення обліку нещасних випадків в органах і підрозділах ДСНС України.

14. Організація експлуатації засобів захисту органів дихання та тіла

1. Фізіологічні основи створення засобів індивідуального захисту органів дихання.
2. Забезпечення герметичності ЗІЗОД.
3. Організація створення та експлуатації засобів захисту шкіри.
4. Особливості створення баз ГДЗС.
5. Особливості створення тренувальних комплексів ГДЗС.
6. Особливості розрахунку часу роботи в захисних дихальних

апаратах.

7. Дослідження показників діяльності.

Розділ 4. Література:

Основна:

1. Правила пожежної безпеки в Україні. – К.: Укрархбудінформ, 2014 (Наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417).
2. ДБН В.1.1-7-2016 Захист від пожежі. Пожежна безпеки об'єктів будівництва.
3. Кулешов М.М., Уваров Ю.В., Олійник О.Л., Пустомельник В.П. Пожежна безпека будівель та споруд. Харків: АЦЗУ МНС України, 2004.
4. Кодекс цивільного захисту України. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, №34-35, ст. 458).
5. Статут дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж. Наказ МВС України від 26.04.2018 №340.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 р. №11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
7. Типове положення про функціональну підсистему єдиної державної системи цивільного захисту, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2015 р. №101.
8. Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 26.12.2014 р. №1406.
9. Методичні рекомендації зі складання та використання оперативних планів і карток пожежогасіння. Наказ МНС України від 23.09.2011 р. №1021.
10. Методичні рекомендації «Організація управління в надзвичайних ситуаціях». Наказ МНС України від 05.10.2007 №685.
11. Інструкція із складання Карток оперативно-тактичних дій на пожежах та їх вивчення в системі службової підготовки. Окреме доручення голови ДСНС України від 04.10.2017 р. №В-155.
12. Інструкція з гасіння пожеж на енергетичних об'єктах України. Наказ Міненерго та вугільної промисловості від 22.12.2011 р. №863.
13. Ларін О.М., Бондар В., Грицина І.М., Кривошей Б.І. Курс лекцій з основних питань дисципліни «Пожежна та аварійно-рятувальна техніка». – Х.: АЦЗУ, 2004. – 158 с.
14. Ларін О.М., Семків О.М., Мисюра М.І., Кривошей Б.І. Експлуатація пожежної та аварійно-рятувальної техніки. Навчальний посібник /

О.М. Ларін, О.М. Семків, М.І. Мисюра, Б.І. Кривошей. – Харків: НУЦЗУ, 2012. – 380 с.

15. Наказ ДСНС України № 432 «Настанова з експлуатації ТЗ в органах та підрозділах ДСНС України».

16. Правила дорожнього руху України. – К: УКРСПЕЦВИДАВ, 2017 – 64 с.

17. ПКМУ № 715 від 05.09.2018 р. «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій».

18. Наказ МНС України №98 від 23.02.2006 «Методика ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів».

19. Закон України із змінами і доповненнями від 15 травня 2003 року за №762-IV «Про об'єкти підвищеної небезпеки».

20. ПКМУ №956 від 11.07.02 року «Про ідентифікацію та декларування об'єктів підвищеної небезпеки».

21. ПКМУ №990 від 21.09.2011 року «Про внесення змін до ПКМ №956 від 11.07.02 року «Про ідентифікацію та декларування об'єктів підвищеної небезпеки»».

22. Зосімов В.П., Садковий В.П., Ушаков Л.В. Управління та організація діяльності у сфері цивільного захисту: практичний посібник. – Харків, 2007.

23. Указ Президента України від 27.01.2003 р. №47/2003 «Про заходи щодо удосконалення системи Державного управління у сфері пожежної безпеки, захисту населення та територій від наслідків надзвичайних ситуацій».

24. ПКМУ №1052 від 16 грудня 2015 року «Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій».

25. Постанова КМУ №11 від 09.01.2014 року «Про затвердження положення про Єдину державну систему цивільного захисту».

26. ПКМУ №101 від 11.03.2015 року «Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту».

27. Дерев'янка О.А. Сучасні системи автоматичного пожежогасіння / Дерев'янка О.А., Антошкін О.А., Бондаренко С.М. та ін. – Х.: НУЦЗУ, 2018. – 276 с.

28. Дерев'янка О.А. Системи пожежної та охоронної сигналізації: текст лекцій / Дерев'янка О.А., Бондаренко С.М., Христич В.В., Антошкін О.А. – Х.: УЦЗУ, 2008. – 136 с.

29. Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту: ДБН В.2.5-56:2014 [Чинні від 2015-07-01]. – К.: Мінрегіон України, 2014. – 105 с.

30. ДСТУ EN 54-14:2009 Частина 14. «Настанови щодо побудови, проектування, монтування, введення в експлуатацію, експлуатування і технічного обслуговування».

31. ДСТУ Б EN 12845:2011 «Стаціонарні системи пожежогасіння автоматичні спринклерні системи. Проектування, монтування та технічне обслуговування».

32. Пожежно-рятувальна підготовка: навч. посіб. / О.Є. Безуглов, І.А. Горпинич, Д.В. Олійник, О.М. Семків, В.В. Сипавін. – Х.: НУЦЗУ, 2011. – 228 с.

33. Висотно-рятувальна підготовка. Техніка рятувальних робіт на висоті: практ. посіб. / Укладачі: Р.Г. Мелешенко, А.В. Максимов – Х.: НУЦЗУ, 2018. – 212 с.

34. Наказ МНС України № 1342 від 16.12.2011 року «Настанова з організації газодимозахисної служби в підрозділах Оперативно-рятувальної служби МНС України».

35. Основи створення та експлуатації засобів індивідуального захисту / [Стрілець В.М., Ковальов П.А., Бородич П.Ю., Росоха С.В.] – Харків : НУЦЗУ, 2014. – 360 с.

36. Стрілець В.М. Засоби індивідуального захисту органів дихання. Основи створення та експлуатації: навч. посібник / Стрілець В.М. – Х.: АПБУ, 2001. – 118с.

37. Організація служби та підготовки особового складу пожежно-рятувальних підрозділів: навч. посіб. / Безуглов О.Є., Іщук В.М., Коленов О.М., Назаров О.О., Попов В.М. – Х.: НУЦЗУ, КП «Міськдрук», 2012. – 436 с.

38. Наказ МНС України № 444 від 01.07.2009 року «Про затвердження Настанови з організації професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту».

39. Наказ МВС України № 511 від 15.06.2017 року «Про затвердження Порядку організації службової підготовки осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту».

40. Наказ МВС України № 1032 від 07.10.2014 року «Про затвердження Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах та підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій».

41. Тарахно О.В. Теоретичні основи пожежовибухонебезпеки: підруч. / Тарахно О.В. – Х.: АЦЗУ, 2006. – 395 с.

42. Інженерна техніка та спеціальні машини для ліквідації надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / О.М. Ларін, І.М. Грицина, Н.І. Грицина, А.Я. Калиновський, Б.І. Кривошей. – Х.: НУЦЗУ, КП «Міськдрук», 2012 – 380 с.

43. Сичевський М.І. Інженерна та спеціальна техніка для ліквідації надзвичайних ситуацій. Частина 1.: навч. посібник / А.Г. Ренкас, О.В. Придатко. – Львів: ЛДУ БЖД, 2014 – 188 с.

44. Сичевський М. І. Інженерна та спеціальна техніка МНС України / М. І. Сичевський, А. Г. Ренкас. – Л. : Львівська політехніка, 2007. — 232 с.

45. Наказ МВС України від 26.12.2014 № 1406 Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

46. Наказ МВС України від 03.07.2014 № 631 Про затвердження Положення про Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

47. Наказ МВС України від 11.09.14 № 934, Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 3 жовтня 2014 р. за № 1200/25977 Про затвердження Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту.

48. Наказ ДСНС від 12.06.2013 №403 "Про оперативне інформування в системі ДСНС".

49. Наказ МВС України від 22.08.2016 № 859 Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події

50. Наказ МНС України № 61 від 05.03.2002 "Про затвердження Положення про порядок проведення перевірки діяльності аварійно-рятувальних служб та їх готовності до реагування на надзвичайні ситуації".

51. Наказ МНС України від 27.06.2013р. №433 Про затвердження Методичних рекомендацій, щодо впровадження єдиного підходу до

облаштування та утримання територій і об'єктів майнових комплексів підрозділів цивільного захисту.

52. Наказ МОН України від 11 серпня 2020 р. №1037 Про Табель термінових та строкових донесень з питань цивільного захисту.

53. Закон України Про охорону праці введено в дію Постановою Верховної Ради України від 21 листопада 2002 року N 229-IV.

54. Наказ МВС України від 26.05.2020 № 412 Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

55. Наказ МНС України від 7.05.2007 року № 312 Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України.

56. Наказ МНС України №81 від 30.01.2012 року «Про затвердження положення про службу охорони праці МНС України».

57. Постанова КМУ від 23 жовтня 2013 р. № 819 Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

58. Постанова КМУ від 28 березня 2018 р. № 230 Про внесення змін до Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

Додаткова:

1. Наказ ДСНС України від 27 липня 2017 року №396 (з основної діяльності) Про затвердження Положення про метрологічну службу Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

2. Метрологія, стандартизація, управління якістю і сертифікація / Р.В..Бичковський, П.Г. Столярчук, П.Р. Гамула – Львів, 2002. – 560 с.

3. ДСТУ 2681-94. Метрологія. Терміни та визначення.

4. Довідник керівника гасіння пожежі. – Київ: ТОВ «Літера-Друк», 2016. – 320 с.

5. Аналітичні розрахунки для обґрунтування оперативних дій пожежно-рятувальних підрозділів: Практикум. / В.В. Сировий, Ю.М. Сенчихін, Л.В. Ушаков, О.В. Бабенко. – Х.: НУЦЗУ, ХНАДУ, 2010. – 236 с.

6. Пожежна тактика: Підручник / Ключ П.П., Палюх В.Г., Пустовой А.С., Сенчихін Ю.М., Сировой В.В. – Х.: Основа, 1998. – 592 с.

7. Основи тактики гасіння пожеж: навч. посіб. / В.В Сировой, Ю.М. Сенчихін, А.А. Ліснюк, І.Г. Дерев'янку. – Х.: НУЦЗУ, 2015. – 216 с.

8. Аветісян В.Г., Сенчихін Ю.М., Ораєвський Д.В. Організація аварійно-рятувальних робіт на авіаційному транспорті: навч. посіб. / В.Г. Аветісян, Ю.М. Сенчихін, Д.В. Ораєвський – Х.: НУЦЗУ, 2012. – 108 с.

9. Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С. Цивільна оборона: навчальний посібник / за ред. В.С.Франчука. – Львів: Афіша, 2001.

10. Указ президента України №937-97 від 02.09.97 року «Про заходи щодо впровадження в Україні єдиної системи проведення авіаційних робіт з пошуку і рятування».

11. Указ Президента України №47-03 від 27.01.03 року «Про заходи щодо вдосконалення державного управління у сфері пожежної безпеки захисту населення та територій від наслідків НС».

12. Системи пожежної сигналізації. Частина 5. Сповіщувачі пожежні, теплові, точкові (EN 54–5:2000, IDT) : ДСТУ EN 54–5:2003. – [Чинний від 2004-07-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2004. – 35 с. – (Національний стандарт України).

13. Системи пожежної сигналізації. Частина 7. Сповіщувачі пожежні, димові, точкові, лінійні (EN 54–7:2000, IDT) : ДСТУ EN 54–7:2003. – [Чинний від 2004-07-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2004. 2 55 с. – (Національний стандарт України).

14. Наказ МВС України №1470 від 20.11.2015 року «Про затвердження Нормативів виконання навчальних вправ з підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України до виконання завдань за призначенням».

15. Чернов С.М. Ізолюючі апарати. Обслуговування та використання: навч. посібник / Чернов С.М., Ковалишин В.В.. – Львів: «СПОЛОМ», 2002. – 194 с.

16. Наказ МНС України №81 від 30.01.2012 року «Про затвердження положення про службу охорони праці МНС України».

17. Постанова КМУ №592 від 26 липня 2018 року «Про внесення змін до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».

Розділ 5. Критерії оцінки знань здобувачів вищої освіти під час складання комплексного державного екзамену

Таблиця 1

ЗНАННЯ	УМІННЯ
здобувач повинен знати: - організаційну структуру Єдиної державної системи цивільного захисту, функції її територіальних та функціональних підсистем; - систему органів управління, основні поняття управління та координації дій у сфері цивільного захисту, особливості управління в різних режимах функціонування; - основи розробки та прийняття управлінських рішень; - основи планування заходів з цивільного захисту; - шляхи забезпечення економічної ефективності діяльності у сфері цивільного захисту; - тактичні можливості сил та засобів з ліквідації надзвичайних ситуацій в підпорядкованому районі; - особисту відповідальність за порушення чинного законодавства або прийняття невірного управлінського рішення; - законодавчу та нормативну базу щодо запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій; - основні проблеми та напрямки діяльності наглядових органів в сучасних умовах; - загальні питання організації наглядово-профілактичної роботи на об'єктах; - загальні питання організації нормативно-технічної роботи; - методи проведення перевірок об'єктів та підвищення їх ефективності; - шляхи і методи вдосконалення роботи, спрямованої на попередження надзвичайних ситуацій та забезпечення системи захисту об'єктів та населених пунктів від наслідків надзвичайних ситуацій; - організацію та планування роботи профілактично-наглядових органів; - методи оцінки рівня пожежної безпеки будівель та споруд;	здобувач повинен вміти: - обґрунтовувати управлінські рішення щодо профілактики та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; - враховувати економічний, психологічний та екологічний фактори при прийнятті управлінських рішень; - організовувати дії підпорядкованих сил та засобів з ліквідації надзвичайних ситуацій; - визначити обґрунтовані заходи з питань протипожежного захисту та організації пожежогасіння на підставі законодавчої бази; - організовувати взаємодію органів та підрозділів служби цивільного захисту з органами державної влади та місцевого самоврядування щодо профілактики, попередження та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; - застосовувати юридичні та правові знання щодо професійної сфери при прийнятті управлінських рішень; - самостійно здійснювати дізнання у справах про пожежі та порушувати кримінальну справу; - приймати правильне рішення за фактами порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки та фактами пожеж. - розробляти плануючі документи наглядових органів; - організувати роботу інженерно-інспекторського складу наглядових органів; - розробляти матеріали та проводити масово-роз'яснювальну роботу з питань профілактики надзвичайних ситуацій; - проводити аналіз рівня пожежної та техногенної безпеки будівель та споруд, розробляти заходи щодо їх захисту; - аналізувати надзвичайні ситуації техногенного характеру; - виявляти серед потенційно небезпечних об'єктів об'єкти підвищеної небезпеки;

ЗНАННЯ	УМІННЯ
- класифікацію надзвичайних ситуацій; - основні принципи забезпечення техногенної безпеки об'єктів; - методи оцінки рівнів ризиків об'єктів підвищеної безпеки.	- аналізувати основні чинники техногенної небезпеки; - аналізувати рівень ризику надзвичайних ситуацій на об'єкті.

Оцінка відповідей проводиться за національною, ECTS та бальною системами відповідно до критеріїв, викладених у табл. 2.

Таблиця 2

Оцінка			Критерії
5	A	90-100	здобувач на основі своїх теоретичних знань дав повну і правильну відповідь на всі питання, логічно та послідовно виклав матеріал, проявив творчий підхід при висвітленні теоретичних та практичних питань, показав уміння застосовувати закони і правила у конкретних ситуаціях, показав володіння спеціальною термінологією та мовну культуру.
	B	80-89	здобувач на основі своїх теоретичних знань дав повну і правильну відповідь на всі питання, при цьому можливі несуттєві помилки; логічно та послідовно виклав матеріал, показав уміння застосовувати закони і правила у конкретних ситуаціях, показав володіння спеціальною термінологією та мовну культуру
4	C	65-79	здобувач дав грамотні відповіді на всі питання, але при розкритті матеріалу допустив не більше 2-3 несуттєвих помилок, твердо знає програмний матеріал, при цьому на 1-2 питання дав вірну, але неповну відповідь, показав володіння спеціальною термінологією та належну мовну культуру
	D	55-64	здобувач показав знання основного матеріалу, розкривши деякі з його деталей, дав грамотні відповіді на питання, не допустив при цьому суттєвих помилок, дав повну відповідь, але при цьому допустив 1-2 суттєві помилки, або дав неточні і не зовсім вірні формулювання.
3	E	50-54	здобувач показав поверхові знання основного матеріалу, не розкрив його деталей, дав грамотну відповідь на одне питання, не допустив при цьому суттєві помилки, дав неповну відповідь, допустив при цьому 2-3 суттєві помилки, або дав неточні і не зовсім вірні формулювання.
	FХ	35-49	здобувач показав лише часткові знання основного матеріалу, не розкрив його деталей, дав грамотну відповідь на одне питання, не допустив при цьому суттєвих помилок, дав неповну відповідь, при цьому допустивши ряд суттєвих помилок, плутається у визначеннях спеціальних термінів, має низьку мовну культуру.
2	F	1-34	здобувач не знає значної частини програмного матеріалу, у відповідях на питання допустив грубі, суттєві помилки, не володіє спеціальною термінологією, має низьку мовну культуру

До білета з комплексного екзамену входять три питання. Відповідь оцінюється за кожним питанням білета окремо. Загальна оцінка за бальною

системою визначається сумою балів, набраних здобувачем вищої освіти за відповіді на питання екзаменаційного білету та додаткові питання, які можуть бути заданими членами екзаменаційної комісії при необхідності уточнення якості знань (умінь) здобувача вищої освіти. При цьому, максимальна кількість балів, набраних за відповіді на питання білету оцінюється згідно до табл. 3.

Таблиця 3

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за відповідь на питання екзаменаційного білету

Відповідь на перше питання екзаменаційного білету	Відповідь на друге питання екзаменаційного білету	Відповідь на третє питання екзаменаційного білету	Сума
35	35	30	100

Відповіді на всі додаткові питання оцінюються єдиним балом, який не може перевищувати 10% від загальної суми балів, отриманих здобувачем вищої освіти за відповіді на питання екзаменаційного білету.

Підсумкова оцінка виставляється до протоколу.

Розроблено кафедрою інженерної та аварійно-рятувальної техніки

Заступник начальника кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки

Станіслав ВІНОГРАДОВ